

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NEW YORK, MONDAY, NOVEMBER 15, 1926. — PONDELJEK, 15. NOVEMBRA 1926.

VOLUME XXXIV. — LETNIK XXXIV

KONEC ANGLEŠKE PREMOGARSKE STAVKE

Angleški premogarji so izgubili stavko. — Delegatje so sprejeli pogoje, katere je stavila vlada. Dobili so daljše delavne ure in mezde bodo moč skrbene. — Okraji morajo še glasovati glede uravnave, a konec je gotov. — Stavka je stala poldrugi tisoč milijonov dolarjev.

LONDON, Anglija, 14. novembra. — Najdaljša industrijska vojna v zgodovini Anglije, o kateri se domneva, da je stala narod poldrugi tisoč milijonov dolarjev, je bila zaključena včeraj zvečer. Delegatje premogarske federacije so včeraj odobrili vladne pogoje ter jih sklenili predložiti posameznim okrajem s priporočilom, naj jih odobro.

Tako pogosto so bila vzbujena napačna upanja tekom dolgotrajnih pogajanj, da je ostal London skeptičen glede uravnave, dokler ne bodo pričeli premogarji dejanski vihteti svojih krampov, čeprav ni dvoma, da bodo močje zopet na delu v teku naslednjih desetih dni in da bo končana šest mesecev trajajoča stavka temeljne angleške industrije.

Le ena možnost obstaja, da se pojavi nova ovira na poti k neposrednemu miru.

Odločitev delegatske konference je prišla le po viharji debati in glasovanje za sprejem pogojev je bilo 432,000 proti 352,000 glasovom. Vsak delegatski glas je namreč predstavljalo število premogarjev, katere je zastopal dotični delegat.

Okraji seveda še vedno lahko zavrnejo mirovne pogoje, kljub priporočilom delegatske konference, a majnariji niso še nikdar tekom stavke omalovaževali nasvetov svojih voditeljev. Dvojno nevrjetno je, da bodo storili to sedaj, ker je rastoči pritisk za uravnavo iz vrst delavcev v glavnem povzročil včerajšnjo akcijo.

Izid distriktnega glasovanja bo sporočen delegatski konferenci v četrtek, ko bo objavljeno formalno povelje, naj se majnariji vrnejo v rove. Drugi možni vir zadreg pa je spopad med vlado in lastniki premogovnikov radi sestave mirovnih pogojev, katere so premogarji sprejeli.

Polkovnik Lane-Fox, parlamentarni tajnik rudarskega departamenta, je poslal včeraj dolgo pismo Evan Williamsu, predsedniku zveze delodajalcev, ki je imelo namen potolažiti lastnike, a obenem poudariti sklep vlade, da bo vztrajala pri pogojih. Analiziral je vsako klavzulo uravnave ter trdil, da v nobeni točki ne nasprotuje objavljenim principom lastnikov.

V vladnih krogih so dali izraza mnenju, da se ne bodo lastniki poslužili obstrukcionističnih taktik s tem, da ne bodo hoteli stopiti v okrajna pogajanja v namenu, da porazijo predlog glede ustanovitve arbitracijskega tribunala. Kot poudarjano že zgoraj, pomenjajo mirovni pogoji, katere so sprejeli voditelji delavcev, poraz delavcev glede vsake sporne točke v stavki.

Premogarji so tekom zadnjih dveh mesecev spoznali neizogibnost predaje, vendar pa so zavlačevali akcijo vsled prizadevanj tajnika Federacije, Cooka, ki je tudi včeraj glasoval proti uravnavi. Rekel je, da bo predlagani narodni tribunal omejen tako glede svojih polnomočij kot glede dobe delovanja.

Kaznjenec našel revolver

OSSINING, N. Y., 12. nov.

Ko so včeraj zjutraj peljali v Sing Singu sto kaznjenecov iz nove spalne hiše k jedi, je zapazil eden teh, 42 let stari Pietro Novello, v travi polg cementne poti, revolver. Hitro ga je pobral, ne da bi kdo to opazil, a obdržal ga je v roki in ko je prišel do jetniškega paznika, ki so upali na višje plače, so ka McDonald, ki je stražil pri vhodu v obdobje, mu je dal revolver z besedami: — Našel sem ga na tleh.

McDonald je takoj obvestil tem wardena Lawa, ki je po preiskavi ugotovil, da je pripadal re-

volver Harry J. Quarlesu, čemu pazniku, pridelenemu nočni službi, ki je bil takoj suspendiran.

Razočarani francoski uradniki.

PARIZ, Francija, 14. novembra.

Sanje tisočev francoskih uradnikov, ki so upali na višje plače, so bile omajane in razblinjene v nič včeraj popoldne, ko je porazila poslanska zbornica socialistični predlog, da se poviša plače francoskih državnih uslužbenecov. Glasovanje je izpadlo 345 glasov napram 200 proti predlogu.

Obravnava proti Hallowim morilcem.

Skrivnosti Mrs. Mills bodo razkrile pred sodiščem potom njenega dnevnika. — Samopriiznanja Hallowe ljubice so bila pripuščena od sodišča kot dokazilni material.

SOMERVILLE, N. J., 14. nov. Tako po obnovljenju postopanja proti Mrs. Stevens Hall in njeni dvema bratoma, je postala vizitnica, katero so našli svoj čas poleg trupla umorjenega pastora in ki je baje kazala odtise prstov Willie Stevensa, predmet številnih napadov obrambe. To vizitnico je smatrala obtožila oblast za enega najbolj važnih dokazov proti obtoženim.

Glavni obtožitelj hoče namreč potom te vizitnice dokazati, da se je mudil Willie Stevens na licu mesta, ko sta bila umorjena pastor Hall in njegova ljubica, Mrs. Eleanor Mills. Herbert Mayer, poročevalec newyorškega lista The Daily Mirror, ki je bil zaslisan kot prva priča ter je bil takoj izpostavljen križnemu zaslišanju.

Mayer je bil na pribevalnem stolu le petnajst minut, nakar je stopil na njegovo mesto dobavitelj mleka, Harry Kolb, ki je izpovedal, da se je pripeljal v jutru po dvojnem umoru s svojim vozom pred zadnja vrata Hallovega doma in da je našel vrata odprta, kar se ni pripetilo še nikdar poprej.

Držav. pravnik, senator Simpson, je predložil kot dokazilni material dnevnik ter par pismom, katere je dobila od pastora Halla Mrs. Mills. Zagovornik McCarter je takoj dvignil ugovor proti temu, da bi se pripustilo dnevnik kot dokazilni material. Ko se je omenilo dnevnik in pisma Mrs. Mills, je zapustila hčerka umorjene, Šarlota Mills, sodno dvorano.

Sodnika Parkers in Cleary sta pričela listati v dnevniku ter končno odločila, da se mora porotniki seznaniti z vsebino. Knjižnica je vsebovala zapiske od 31. julija do 12. avgusta v letu, ko je bil izvršen umor.

Dnevnik in pisma so bila objavljena pred štirimi leti v nekem listu in James Mills, mož umorjene je takrat priznal, da je dobil za to \$500. Zagovornikom je bilo dovoljeno vzeti pisma iz sodnijske dvorane ter jih pustiti prepisati, vendar pa je zahteval senator Simpson, da mora biti pri prepisavanju neoprestano navzoč sodnijski uradnik.

Osemnajst let stari William Greallis je pričal, da je zapazil na hlačah, katere mu je izročil za čiščenje Willie Stevens dne 16. septembra 1922, črne madeže. Willie je bil baje zelo nervozen.

Že pogosto imenovana Mrs. Lujiza Geist Riehl, ki je bila nastavljena ob času dvojnega umora v hiši pastora Hall kot služkinja, je bila tekom včerajšnje obravnave glavna priča.

Kar je izpovedala, je bilo deloma za obtožilo oblast zelo koristno, a na drugi strani je razbremenilo eno obtoženih, Mrs. Hall. Mrs. Riehl je izjavila, da je zagotovila, da ni prestregla Mrs. Hall telefonskega pogovora, ki se je vrtil na večer umora med umorjeno Mrs. Mills in pastorm, tekom katerega sta razpravljala o nameravani sestanek.

Na drugi strani pa je izpovedala, da ji je rekel tekom jutra po umoru Willie Stevens, brat Mrs. Hall, ki je živel v isti hiši. — Nekaj strašnega se je pripetilo. Ne povejte moji sestri ničesar, o tem, da sem govoril z vami o tej stvari. Kot znano, so našli trupla pastora Halla in Mrs. Mills žele

Iz življenja najstarejšega kongresnika.

V starosti devetdesetih let je umrl "Uncle Joe" Cannon, ki je bil pred kratkim aktivni član kongresa ter večkrat predsednik poslanske zbornice. — Smrt je bila posledica otrplosti srčnih mišic. — Med neštevilnimi, ki so izrazili sočalje, je tudi predsednik Coolidge.

DANVILLE, Ill., 14. novembra. "Uncle Joe" Cannon najstarejši državnik naroda, kojega politična kariera se je pričela, ko je bil Abraham Lincoln predsednik Zdr. držav, je zaprl v petek ponoči svoje trudne oči k večnemu počitku.

Pogreb se bo vršil najbrž v torek na Springfield pokopališču in položen bo pod priprosti kamen, katerega je dal sam postaviti na tem pokopališču zase in svojo družino.

Sožalne brzjavke so pričele prihajati iz vseh delov dežele pri hčerki zamrlega, Miss Helen Cannon, od prijateljev in sovražnikov, ki so vzbudili v spominu čase, ko je vodil Cannon poslansko zbornico z železno roko. V brzjavki predsednika Coolidge se glasi med drugim:

— Narod je izgubil enega svojih najbolj zmognih, najbolj interesantnih in priljubljenih mož. Živel bo vedno kot velik Amerikane. Njegov upliv je dal tej deželi bojso vlado.

Čeprav se je raztezala delavnost Cannona v kongresu na več kot pol stoletja, ter je najdaljša, katero se zaznamuje, je živel vendar mož, ki ga je imenoval "Kid". Ta je general J. Warren Keifer, iz Springfield, Ill., prejšnji speaker zbornice, ki je služil več let skupaj s Cannonom.

Imenoval sem ga vedno "Joe the Kid", — je izjavil general Keifer. — Bil je namreč maja meseca devetdeset let star in jaz bom januarja eno in dvetdeset ter sem vsled tega starejši. Mala šala mu je ugajala in v svojih pismih name se je vedno podpisal "Kid".

Cannon je bil prikratk izvoljen v poslansko zbornico leta 1873 ter se je umaknil v pokoj leta 1923. Že leta 1860, v starosti 24 let, pa se je poteval za javni urad, namreč državnega pravdnika, a brez uspeha.

Zadnja tri leta v Danville so bila leta počitka in pojemajoče delavnosti.

Izprva je napravil vsaki dan izprehod v Drugo narodno banko, katero je pomagal ustanoviti, a ko je postala teža let večja, je opustil te izprehode ter se posluževal avtomobila do par tednov pred svojo smrtjo. Tudi zadnjih volitev se je hotel še udeležiti, a ker je bilo vreme deževno, ga so-rodniki niso pustili iz hiše.

V kongresu je predstavljal prvi tip Yankeeja, z vsemi dobrimi in tudi slabimi lastnostmi. Na vsak način pa je bil samoniklejši kot je mlajša generacija ameriških državnikov, stoječih popolnoma pod vplivom velekapitala.

drugega dne po izvršenju umora na De Russes Lane, v bližini New Brunswicka. Mrs. Riehl je izpovedala, da je slišala na večer, ko je bil izvršen dvojni umor, zvoniti telefon. Vzela je slušalko ter čula, da je bila na drugi strani Mrs. Mills. Hotela je govoriti s pastorm, Lujiza je poklicala pastora. Prišel je na telefon, potem ko ga je poklicala Mrs. Hall ter rekel: — Ali se ne moreva dogovoriti na četrt na devet?

Nemški poslanik naj takoj odstopi.

Nemški nacionalisti zahtevajo odpoklic nemškega poslanika barona von Maltzana, ker je baje csramotil in e nemške države, ko je razobesil državno zastavo na dan premirja.

BERLIN, Nemčija, 14. nov. — Z Lokal-Anzeigerjem na čelu, o katerem se glasi, da je edini nemški list, katerega čita prejšnji kajzer vsaki dan, je zahtevalo včeraj celokupno nemško nacionalistično časopisje takojšnji odpoklic barona von Maltzana, nemškega poslanika v Washingtonu. Reakcionarni organi te dežele so namreč strašno razdraženi radi največjega samopriiznanja naroda, kar se jih je kedaj izvršilo v tuji deželi in sicer radi razobesjenja nemške zastave nad nemškim poslaništvom v Washingtonu na dan Premirja.

Nemški zunanji urad, ki je vaju več ali manj umetno vprizorjenih izbruhov jeze v nemškem nacionalističnem časopisju, je ostal popolnoma miren. Izjavil je, da ne obstaja dotedaj niti najmanjši namen, da se odpokliče poslanika in da smatra za skrajno pametno in diskretno, če je sledil nemški poslanik predlogu predsednika Coolidge, naj se dne 11. novembra razobesi zastave z vseh javnih ploslopj.

Nemški poslanik je v brzjavkah na zunanji urad pojasnil svoj akcijo ter rekel, da ne smatra predsednik in ameriško časopisje dneva premirja za proslavo zmage nad nekdanjim sovražnikom, temveč za narodni dan žalovanja za milijone mož na obeh straneh, ki so izgubili svoja življenja v vojni.

Baron von Maltzan, kojega sodbo se zelo visoko ceni v tukajšnjih diplomatskih krogih, je nastopil zelo modro, ko je dal razobesiti zastavo nad poslaništvom, posebnost ker so tudi poslaništva drugih centralnih sil, Avstrije, Madžarske in Bolgarske storila isto.

Nemški vladni krogi niso se pozabili skrajno slabega utisa, ki je bil nastavljen, ko ni nemško poslaništvo obesilo zastave na poldrog na dan, ko je umrl prejšnji predsednik Wilson ter nočejo še enkrat razdražiti na tak način ameriško javno mnenje.

Dočim izjavlja tukajšnje nacionalistično časopisje, da je bila parada zavezniških sil po Peti Avenue v New Yorku dokaz, da smatra tudi Amerika dan premirja za praznik zmage, ne pa žalovanja, navaja vladno časopisje kot znak izmiranja sovražnega duha okrasjen grobov nemških vojakov v Birminghamu od strani majhne angleške sirote ter pov-

RAZBURJENJE V JUGOSLAVIJI RADI ZATIRANJA SLOVENCEV

V Jugoslaviji je zavladalo velikansko razburjenje radi zatiranja slovenske manjšine v Italiji. — Londonski delavski list je nastrožje obsodil Mussolinija ter ga imenoval mednarodnega škodljivca ter navadnega bahača.

BEOGRAD, Jugoslavija, 14. novembra. — Poročila, da je bil v Italiji aretiran dr. Josip Vilfan, voditelj slovenske manjšine v italijanski poslanski zbornici, so vzbudila po celi deželi veliko, povsem umevno razburjenje. Ze dalj časa je opaziti veliko ogorčenje raditega, da je italijanska vlada brez obzirno tlačila slovenske manjšine v Italiji, potom zatiranja šol, listov, javnih zborovanj in tako naprej.

Minister za zunanje zadeve, dr. Ninčič, se seveda ni hotel izraziti g'ede tega dogodka. Vlada snatra stvar za skrajno nedobrodošlo radi konvencije, ki je bila sklenjena med Mussolinijem in Ninčičem in ko bo predložena skupščini v odobrenje.

Dr. Vilfan je predsednik kongresa evropskih narodnostnih manjšin ter je bil do preobrata odvetnik v Trstu. Pri otvorjenju kongresa manjšin v Zenevi tekom preteklega avgusta je poudarjal potrebo skupnega dela narodnostnih manjšin, da ohranijo svojo državljansko, ekonomsko in politično enakopravnost.

Poudarjal pa je, da je treba cilje tem manjšin vedno uresničiti miroljubnim putem.

LONDON, Anglija, 14. novembra. — Delavski tednik, The New Statesman je objavil članek, ki je označil ministrskega predsednika Mussolinija za mednarodnega škodljivca, italijansko moro ter majhnega revolucionarnega bahača.

List strogo obsoja povračilne odredbe Mussolinija proti inozemcem.

— Niti Moskva si ni drznila iti tako daleč glede inczemcev, — pravi list.

— Kaj namerava Mussolini? — vprašuje list ter odgovarja: — Njegova sedanja dejanja vzbujajo domnevo, da obstaja pri njem megomansko stanje, ki nastopi pred boleznijo, ki je znana kot splošno ohromljenje blaznega paralitika. Na vsak način pa se razvija v mednarodno škodo ter bo treba preje ali pozneje ravnanj njim kot takim.

— Zapadni svet ne more mirno gledati, kako se pogreza Italija v napol barbarsko stanje. Mussolini je italijanska mora. Za mir Evrope ter splošno rekonstrukcijo je potreba, da se iznebimo na ta ali oni način tega malega revolucionarnega bahača, ki hoče vreči v ječo nas vse, ki dvomimo o božanstvenosti njegove pravice do svetovne vlade.

bilo ameriških veteranov svetovne vojne v Ohiju na svoja nemška tovariše, naj prisostvujejo njih stankom.

Lokal-Anzeiger pa pravi, da je akcija barona von Maltzana tipična za nemško zunanjo politiko Stresemanna, odkar je stopila vojakov v Birminghamu od strani majhne angleške sirote ter pov-

od vsakega brec. Nacionalistični pisatelji pravijo, da je Nemčija edina dežela na svetu, ki je zmognjena tako ponižati se.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA
'GLAS NARODA'. NAJVEČJI
SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR.
DRŽAVAH.

Seznam.

To je seznam, ki pokaže, koliko ameriškega ali kanadskega denarja nam je treba poslati, da poskrbimo v stari domovini izplačilo označenega zneska, bodisi v dinarjih ali lirah. Podatki so veljavni do preklica, ki se po potrebi objavi na tem mestu.

Ne dvomimo, da vam bo ta ponudba ugajala, posebno še, ako boste vpoštevali svojo korist in našo zanesljivo ter točno postrežbo.

Dinarji		Lire	
Din.	500	\$ 9.45	Lir 100 \$ 4.80
Din.	1,000	\$ 18.60	Lir 200 \$ 9.30
Din.	2,500	\$ 46.25	Lir 300 \$13.65
Din.	5,000	\$ 92.00	Lir 500 \$22.25
Din.	10,000	\$183.00	Lir 1000 \$43.50

Za pošiljatev, ki presega 100 Dinarjev ali pa Dratsoč Lir dovoljujemo poseben znesku primeren popust.

Nakazila po brzojavnom pismu izvršujemo v najkrajšem času ter računamo za stroške \$1.-

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street Phone: CORTLANDT 4687 New York, N. Y.

Posebni podatki.

Priljubljen za izplačila ameriških dolarjev v Jugoslaviji in Italiji znaša takor sledi: za \$25, ali manjši znesek 75 centov; od \$25, naprej do \$50, po 3 cente od vsakega dolara. Za večje svote po posebnem dogovoru.

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president. Louis Benedik, treasurer.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenrednih nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

CETRTRA POŠLJATEV — PRISPEVKI MOONRUNSKIH SLOVENCEV

Iz Moon Runa smo prejeli \$79.00 ter jih poslali na Žirovsko občino, ki jih bo razdelila soglasno z navodili Mrs. Frances Mahovne med najpotrebnejše v vasi Selo, Gorenji vasi in Žireh.

Mrs. Mahovne nam sporoča naslednje:

Moon Run, Pa.

Priloženo Vam pošiljam \$79.00 za poplavljenec. Nabirali sta Frances Mahovne in Ivanka Kokelj.

Darovali so sledeči:

po \$40.00: Jakob Mahovne;
po \$5.00: Frances Žust; Frank Dolinar;
po \$2.50: Matija Maček;
po \$2.00: Ivanka Kokelj; Frank Macak;
po \$1.00: John Urnkar; Urban Olivani; Marijana Urnkar;
Frank Ambrožič; Leonard Mihon; Frances Zagoda; Marija Kavčič;
Plaž Rogataj; Josip Troha; John Logar; Frank Skvorčec; Peter Raspočnik; John Čuk; John Arh;
po 50c: Jernej Možina; Valentin Kralj; Rudolf Gorjup; John Skvorčec; Jernej Knez; Frank Avbel; Stefan Arh; Josip Urnkar;
Tomaž Kavčič; Frank Dolenc; Rozi Grile; John Filipič; Frances Dijak; Frank Troha;
po 25c: Josip Milane; Peter Jaksetič; Jakob Skrl; Jakob Tomec; Ivanka Jerala; Luka Butja.

Skupaj \$79.00.

V imenu nesrečnikov najlepša zahvala vsem darovalcem, ker sedaj vsak ve, da so tudi tukaj slabi časi. Toda pomislimo, na kakem stališču so nekateri teh nesrečnikov, ki jim je uničeno poploma vse, poslopja, in zemlja, obleka in živež, le dolg jim je ostal. Vsakomur je znano, da je tam malokdo tako srečen, da bi bil brez dolga.

Dobila sem pismo od rojakinje Dolar, da naj ga oddam njemu možu, ker ona da ne ve za njegov naslov. In ker tudi jaz ne vem, zapišem tu par odstavkov iz njenega pisma.

— Sporočam Ti, da nam je letošnja povodenj 27. septembra, odnesla polovico hiše, streha nam je še ostala. Kamro, kuhinjo ter ves živež in obleko nam je odnesla voda. Svetuj mi, kaj nam naredim, ker so mi plazovi uničili polovico zemlje. Ali naj hišo zopet popravim in ostanem, ali naj vse skupaj pustim in grem beračit, kar mi sedaj res najbolj kaže, ako se ne boš nas Ti nič spomnil.

In to je le en primer izmed sto. In dosti jih je, ki so še na slabšem, katerim je uničeno dobesedno vse. Za obupati jim je, ako bi jih nihče nič ne pomagal.

Zato bi bilo želeli, da bi se rojaki, posebno oni iz prizadetega ozemlja malo bolj pobrigali in zadostili svoji bratski dolžnosti. Saj tudi mi ne vemo kaj se nas lahko zadene, ker kolo časa se vrta neprestano, in ni izključeno, da se kedaj mi ne bomo potrebovali njih pomoči, posebno kar nas je tam domačih.

Frances Mahovne.

Tudi mi se v imenu poplavljenec pristržno zahvalujemo vsem darovalcem. Uverjeni smo, da bodo četrti pošiljati v najkrajšem času sledile nadaljne in da bomo ob zaključku kampanje lahko rekli: — Tudi ameriški Slovenci so se odzvali v lepem številu in z lepimi svotami, kot so se odzvali še vedno, ko je potrebovala stara domovina pomoči.

DR. VILFAN ZAPRT

Mussolini je začel uresničevati svoje grožnje. Nasilnim potom se hoče iznebiti vseh svojih sovražnikov. Njegov sovražnik je vsakdo, ki je prijatelj zatirane italijanskega delavca, ki je prijatelj Slovencev in Nemcev, kateri so sedaj pod italijansko vladno, njegov sovražnik je vsakdo, ki je resničen prijatelj italijanskega naroda.

Dr. Vilfan se je potegoval v rimskem parlamentu za temeljne pravice, ki bi jih morala imeti in jih tudi ima v vsaki državi narodnostna manjšina. (Edinole v Italiji jih nima.)

Vsled tega si je nakopal Mussolinijevo sovraštvo in zato ga je dal Mussolini zapreti.

Ta vest je vzbudila po vsej Jugoslaviji veliko razburjenje in ogorčenje.

ROJAKI, NAROČITE

Slovensko - Amerikanski Koledar

za leto 1927.

Letos ima jako bogato in zanimivo vsebino.

Razen poučnih člankov in povesti vsebuje besedilo nove "Priseljeniške postave."

STANE 50 CENTOV
s poštnino vred.

Ker smo ga tiskali le omejeno število, naj ga vsak čimprej naroči, da ne bo brez njega.

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt Street,
New York

Po vsej Jugoslaviji so se vršili protestni shodi, na katerih so govorniki odločno obsojali ta najnovejši zločin italijanske vlade ter pozivali jugoslovansko vladno, naj v dvanajsti uri odločno nastopi.

In kaj je storila vlada oziroma njen predstavnik, jugoslovanski minister Ninčič?

Ninčič je posvaril zborovalce, naj bodo mirni in naj ne kritizirajo Mussolinijevih metod, češ, da se ravno sedaj sklepajo važne pogodbe med Jugoslavijo in Italijo in da bi sovražno razpoloženje napram Italiji utegnulo škodljivo vplivati na zasnovane pogodbe.

Nastane vprašanje: — Kaj bo moral storiti Mussolini, da mu bo jugoslovanska vlada rekla: — Do tukaj in ne dalje!

Ali res lahko počne z našim narodom vse, kar se mu izljubi ter dobiva povrhu za nekako nagrado še najvišja odlikovanja iz Beograda?

Dopisi.

Moon Run, Pa.

Tukajšnji premogorov, ki je last Pittsburgh Coal Co., obratuje s skibi že od meseca junija. Pa jim, hvala Bogu, gre prav počasi. Ako bi Pittsburgh Coal Co. prodajala premog po \$20 tona, bi gotovo še ne imela nikakega dobička.

Strežejo jim, tem skebom, kakor nebolnemu otroku. Električno so jim napeljali po hišah, pota jim posipajo, dipel so jim prenovili plačo, povišali, oni se jim pa na tihem mužajo in hodi jo pridno kupovat v kompanijsko prodajalno, dokler jim dajejo na kredo. Pravijo, da niso prišli sem garat in delat, ampak le pomagat unijo uničiti. Posebno kar je ta črni.

Kar je Slovencev, so vsi ostali zvesti uniji ter lahko nosijo glave pokonci, čeprav je žep bolj prazen. Vsi, razen enega. Le z enim samim garjevcem se postavljamo. Pa ni ne Žirovec in ne Poljanec. Če ste pa zelo radovedni, kdo je vam bom že enkrat povedala.

Frances Mahovne.

Ely, Minn.

Tukaj je Slovenec John Tekavec ustretil Slovenko Mrs. Widervol, ločeno soprogo Johna Widervola. John Tekavec, ali kot ga podomače nazivajo John Gure, je imel ljubavno razmerje z omenjeno žensko, dasi ima sam družino v starem kraju, katero je poslal odtukaj pred več leti. Zadnji čas se je začel kesati svojega dejanja. Obupal je in prekinil niti življenja ženski, v najlepših letih, na kar je še samemu sebi poznal kroglo v glavo. Po par urah je tudi sam podlegel rani. Bil je član dr. Sokol, št. 20 S. N. P. J. in družava Rudar, S. S. Z. Pogreb Mrs. Widervol je bil 10. novembra.

Spalala je k dvema družtvoma J. S. K. J. in S. N. P. J. Pokojni Tekavec ima sina in hčer v Crosby, Minn.

Poročevalec.

Chisholm, Minn.

Ker se malokdo oglasi v Glasu Naroda, sem se jaz namenil nekoliko opisati tukajšnje razmere.

Sezona za odposiljatev rude je prenehala za to leto. Kar je bilo rude na kupih, je večinoma porabljeno. Rudnike so pričeli zapirati. Pri tem je veliko delavcev ob zaslužek. Hana Ore Mine Co. je zaprla vse svoje rove. Stari rudnik je izrpan. Brezposelnih je nad 150 delavcev. Tukaj se je pripetil žalosten slučaj. Obesil se je A. Fagette. Najbolj strašno pri tem je bilo, ker ga je našel obešenega njegov lastni brat. Pokojni je imel tri hiše na Chisholmu in v Duluthu, zadnji čas je pa začel spekulirati z zemljišči. Zabredel je v velike dolgovce, kar ga je poglavo v smrt.

Poročati moram tudi o nesreči, ki je zadela Josepha Austina, starca 48 let, bivšega župana tega mesta. Njegova kura je zadela v truk, katerega je vozil John Prijatelj. Austin je bil na mestu mrtev. Pozdrav.

Anton Panian.

DEŽELA KJER NI BREZPOSELNIH

Glasom statistike francoskega ministrstva dela, se nahaja trenutno v vsej Franciji samo 340 brezposelnih, ki prejemanjo državno podporo, med njimi je 11 žensk. Ponudba dela je slejkoprej večja, kot povpraševanje po delu. V zadnjem času se je oglasilo za 1003 službe pomožnih delavcev samo 30 oseb, ki so iskali delo.

V KOLIKEM ČASU BI PREŠTEL MILIJON

Da sem se spravil na to število, sem imel gotovo čas, a vsaka stvar ima svoj namen. Ali si že kdaj premišljeval, koliko časa bi štel en milijon dolarjev, ako bi bili sami endolarški bankovci? — In seveda pri tem ne bi smel gledati okoli sebe in pušiti debelo smodko. Vsak trenutek bi moral biti porabljen, prav kot pri uri. Poskusi šteti do osemdeset bankovcev na minuto in na tej podlagi sem jaz računal.

Ako štejemo s hitrečo osemdeset na minuto, bi nam dalo dela 208 ur in 20 minut.

Vzelo bi nam osem dni in noči in poleg tega še šestnajst ur in 20 minut.

Ako bi naprimer začel s 1. v mesecu točno ob polnoči in delal kot stroj, bi bil gotov 9. v mesecu ob 8.20 zvečer.

V slučaju, da bi delali po osem ur na dan, bi bili gotovi v 26 dneh in dvajsetih minutah.

Uradnik, ki bi imel plače 50 dolarjev na 48 ur, bi zaslužil v času predno bi preštel en milijon endolarških bankovcev, 217 dolarjev.

Mr. Grdini bi vzelo naprimer eno minuto in petnajst sekund, če bi odštel onih sto dolarjev, ki jih je obljubil za pristnost onega dopisa. Toliko bi mu seveda vzelo, če bi štel oni stotak v endolarških bankovcih, za stotak pa bi mu ne vzelo niti sekundo.

Ko bi Jugoslavija odplačala 65 milijonov dolarjev svojega dolga Ameriki v endolarških bankovcih bi vzelo štete uradniku 13,541 ur in 40 minut ali 1692 dni, 5 ur in 40 minut. V letih: — 4 leta, 9 mesecev, 1 dan, 5 ur in 40 minut. Francija pa svojega blaga po endolarških bankovcih niti v 62 letih ne prešteje.

Tak uradnik bi zaslužil s štetjem 65 milijonov — 14,105 dolarjev. Torej, Mr. Grdina, ne ustrašite se! Vaša svota je bagatela za človeka, kakršen ste vi; le eno minuto in petnajst sekund vam bo vzelo, če odštete svoj častni dolg v endolarških bankovcih. Obljuba dolga dela! Saj menja niste francoski diplomat.

Delavec.

SVOJO ŽENO JE PRODAL.

Trgovca Hubert Padel v Lodzu se je zaljubil v mlado Doro Anovo ter se z njo tudi takoj poročil, na svatbi pa se je zaljubil v mlado ženo njegove najboljši prijatelj. Da bi dosegel svoj cilj, je zapeljal Padel v neko špekulacijo ter mu posodil v ta namen veliko vsoto denarja. Padel je denar zašpekuliral. Ker ga v pravem času ni mogel vrniti, mu je dejal za ljubljeni prijatelj, da ga požene v konkurz, če se ne loči od svoje žene. Padel je vrgele možakarja skozi vrata. Pozneje pa se je premislil ter se domenil z njim, da se bo dal ločiti, če mu odpusti dolg in plača kot odškodnino za ženo tisoč dolarjev. To se je zgodilo. Mladi soprog se je odpeljal v Berlin. Toda njegova soproga ni hotela o "prijatelju" svojega moža ničesar slišati ter je odpotovala k svojim staršem. To je možakarja tako razjezilo, da je vložil zoper Padeka tožbo, s katero je pa sijajno pogorel.

Francozi zaprli R. Garibaldija.

Na povelje francoskega kabineta je bil Garibaldi zaprt v pariški ječi, po konfrontaciji s katalonskim voditeljem, kateremu je "pomagal". 20 zarotnikov v ječi.

PARIZ, Francija, 14. novembra. — Polkovnik Ricciotti Garibaldi, ki je bil v policijskem stavu, odkar so razkrili njegove aktivnosti kot italijanski vladni agent, po ponesrečenem katalonskem vstaškem gibanju, je bil formalno aretiran večer ter prevezen v Sante jetnišnico.

Ta korak je bil storjen potem ko so konfrontirali Garibaldija s polkovnikom Macia, španskim voditeljem zarote, koje namen je bil zanesiti na Španskem vstajo ter proglasiti katalonsko neodvisnost. Polkovnika so prevedli večeraj jutraj iz Perpignana v Pariz, v spremstvu dveh policijskih inspektorjev. Sklep je storila vlada na kabinetskem svetu.

Z Macio je aretiranih kakih dvajset nadaljnjih zarotnikov. Ne bo se jih obdolžilo, da so kovali zarote proti tuji državi, temveč da so bili v posesti vojnega orožja. — bomb, pušk in strojnih pušk, kar je kaznjivo z ječo do petih let.

Glasi se, da bo Garibaldi obdolžen sozarote z Macio.

List Action Francaise pravi, da je pričakovati senzacionalnih razkritij glede odnošajev Garibaldija s francoskimi protifašisti, s katerimi se bo razkrilo finančni škandal.

Sestanek sovjetskih in turških delegatov

Ruski zunanji minister Čičerin in turški minister Ruždi bej sta imela tri ure trajajočo konferenco. — Razpravljala sta najbrž o italijanskih ciljih v Orijentu.

ODESA, Ukrajina, 14. novembra. — Ruski zunanji minister Čičerin in turški zunanji minister Tevfik Ruždi bej sta se sestala tukaj na konferenci, ki je trajala tri ure.

Po zaključeni konferenci se je ngotovilo, da sta razpravljala o vseh vprašanjih mednarodne važnosti za njih dve deželi.

Časnikarskim poročevalcem je rekel Ruždi bej pozneje, da se obrača zunanja politika Turčije proti svetovnemu miru in prijateljskim odnošajem z drugimi narodi.

Sestanek med obema ministroma so smatrali v nekaterih krogih za prvi vidni znak namena, da se ustvari solidni blok, obstoječ iz sovjetske Rusije, Turčije, Perzije, Afganistana in mogoče tudi Kitajske, nakar bi se pozneje ustvarilo iztočno ligo narodov.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

Peter Zgaga

Rojaki me vprašujejo vsakovrstne stvari. Vsak dan je na moji mizi kup pism in v pismih so tako kočljiva vprašanja, da bi najboljši diplomat težko odgovoril nanja.

Posebno svojo srčno bol in radost mi rojaki jako radi zaupajo. Pri tem najbrž ne pomislijo, da sem v ljubezenskih zadevah nevednež in bedak in da to mi ženske zadnja briga na svetu. Khm.

Zadnjič mi je nekdo pisal: — Do goltanca sem zaljubljen v sosedovo hčer. Ona je precej razposajena, in vihrava, jaz sem pa miren in molčeč. Ali naj jo vprašam, če me hoče za moža?

Da bodo drugi vedeli, kateri se v teh zadevah name obračajo, bom temu rojaku javno takole odgovoril:

— Le vprašaj jo! Če bo rekla "ja", boš lahko vesel in ponosen. Če bo rekla "ne", boš lahko srečen.

*

Možak se je sredi ceste trikrat zaporedoma na glavo postavil, in krohotal se je, da je odmevalo daleč naokoli.

Približal se mu je stražnik, prijel ga je o vratnik ter ga nahnul: — Si znorel ali kaj? Kaj se je zgodilo?

Možak mu je odvrnil: — Zena mi je ušla.

— Se trikrat se postavi na glavo, se trikrat ali desetkrat, — mu je rekel stražnik in je šel svojo pot.

*

Svet je pregrešen. Poln je zmot in zablod.

Prijateljica je pripovedovala prijatelji:

— Ko sem prišla večeraj zvečer domov, sem zalotila moža, ko je poljuboval mojo sorodnico, ki pri nas stanuje. Jaz sem bila strašno jezna. Da bi me mož potolažil, mi je kupil nov klobuk.

— Pa si nato sorodnico spodila?

— Ah, zakaj vendar? Rekla sem, da bom nočjo pri tebi spala. Res bom pri tebi do ene ponoči. Ob eni bom pa šla domov in čisto potihem stopila v stanovanje. Božič se bliža in moja zimska sukinja je že jako obnošena.

*

Ob treh ponoči je kolovratil rojak po ulici in veselo prepeval. Policist mu zastavi pot in mu reče:

— Ali veste, da ne smete peti, če greste ob treh ponoči domov? — O, saj še ne grem domov, — se je odrezal rojak.

*

Prijatelj je tisti človek, ki potrpežljivo prenaša vse tvoje napake in slabosti.

*

Ženske so opora naših otroških let, veselje naše mladosti in tolažba naših starih let.

*

Zaupanje in spoštovanje sta neolčljiva temelja ljubezni. Če ljubezen nima teh dveh temeljev se kmalu zruši. Kajti brez spoštovanja je ljubezen brez vrednosti; ljubezen, v kateri ni zaupanja, je pa žalostna ljubezen.

*

Možje.

Na svetu so možje vseh sort in baž; so močni, slabi, pridni so in leni, značaji nekaterih so jekleni, značaji nekaterih so križ-kraž.

Ta je prijatelj keksov, oni flaš, ta se življenje vse za ženske meni, on je ob ženski kakor bob ob steni, oni je uspehov sit, ta pa blamaž.

Ne rečem s tem, da vsak je korenina ali pa zid močan, ki se ne uklone strastem človeškim ali čaši vina.

Čast vsem in slava! Samo Tone, Tone ne ve, kaj je svetost obljube. To ne!... Obljuba je svetost, ne pa grdina...

ROJAKOM, ki imajo namen poslati darila za Božič v denarju priporočamo s pošiljateljivo ne odlašati.

Čimpreje odpošljajo, tempreje se izplačilo izvrši.

S tem pomagajo nam in pošti vzdržati točnost tudi v času največje zaposlenosti.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

REŠENI.

Novela.

(Nadaljevanje)

— Ah, za vas bi bilo pač mučno, ker bi ne mogli postati mož Matilde, — je odvrnil veselo. — Ona bi se gotovo potolažila ter se poročila z drugim. Pri meni pa bi bilo drugače in moja nesreča bi bila večja. Zapustil bi v prvi vrsti vdovo, ženo, ki živi že deset let le potem mene in za mene, ter svojo najstarejšo hčerko, ki mi je popolnoma podobna, z vsemi mojimi napakami, navadami in nag-
nenji. Tudi je na zunan nekoliko mrzla, — je dostavil in v njegovi oči se zablestele solze.

Pogled je bil v resnici mrzel ko jeklo, a kmalu sem zasledil dobroto in pristranost, ki se je skrivala za njegovo resnostjo. Pogosto je prišel resnični značaj na površje. Kako ljubezniv je bil z bolniki! Občutil je tujo bol ter vedno našel pravo, bodrilno besedo. Kmalu pa je ugasnil gorki žarek in v njem je bilo videti le učenjaka, ki je tiral svoje strogost pogosto do brezobzirnosti.

Nisem mogel razumeti, kako si je mogel ta mož zavojevati srce popolnoma mlade deklice, ki točno spoznava visoke duševne sposobnosti, katere razkrije celo izveščano oko šele s časom. Res je, da sta zdrava svestost in enakomernost njegovega značaja obdali vsvo njegovo osebnost z dihom ljubeznivosti in čeprav je bilo njegovo obnašanje nekoliko osorno, je bil pritisek njegove roke vedno zelo prijeten.

O tem ni bilo dvoma, in kdor ga je poznal, ga je moral ljubiti. Težko je bilo le pravilno spoznati ga.

— Da, če bi midva sama podlegla, — je ponovil. — Za vas, dragi prijatelj, bi bila to enostavna smrt. Vaša smrt bi iskreno obžalovali, vendar pa bi ne imela za posledico nobene družinske katastrofe. Če bi pa postal jaz žrtev epidemije, — prenehal je za trenutek, — bi postali dve siroti. Pa proč s takimi mislimi! Na vaše zdravje!

In izpila sva čašo zelo starega vina, ki naj bi pregnalo vse skrbi. Kljub temu pa je zopet pričel, kot da ga zaseduje vizija:

— In vendar. Jaz sem mnenja, da sva malo preveč brezbrizna. Žu ni treba kljubovati. Vidi se vam, da ste izmučeni in tudi jaz sem nervozen. Morava si privoščiti par ur počitka. Pojdite domov do jutri zjutraj in jaz se bom umaknil za 24 ur. Naj čujejo drugi med tem.

Mestnemu delu, v katerem sem stanoval, je prizanesla epidemija, kjer ni bil prijavljen noben slučaj kolere in ker ni nobena stvar spominjala na strašno bolezen. Človek bi lahko rekel, da je bil potegnjjen neviden, a zanesljiv zdravstveni kordon krog tega mestnega dela.

Ker sem prihitel domov povsem nepričakovano, nisem mogel obvestiti osebe, ki je prevzela oskrbo mojega stanovanja. Razen tega pa sem bil potreben le počitka in misel na posteljo je vzbudila hrepenenje po spanju živahnije, kot sem kdaj poprej občutil v svoje m življenju.

Hotel sem spustiti svež zrak v sobo in odprl sem okna. Solnčni žarki so zasijali v sobo. Tropa ptice je žvrgolela veselo v drevju.

Po strašnih dogodkih zadnjega dne, hroptanju umirajočih, krikih mučenih bolnikov ter strašnem ozračju v kliniki in dvoranih, je nudila ta majhna, zelena trata pod cvetočimi lipami srce osvobodilni pogled. Krasen, vonj je prihajal skozi odprto okno ter prevzel moč izmučene čute. Občutil sem neke vrste utrujenost, in mesto, da bi se vrgel na posteljo, sem sedel opirajoč se na okno ter uživati do bodrodošlo uro miru. Moji živi, ki so se pomirili, so me kmalu prepričali, kako prav je imel dr. Maks, ki mi je odredil uro počitka.

Dva metuljčka sta priletela z vrta ter zašla naravnost v mojo sobo.

Kako hvaležen sem bil tema metuljčkoma, ki sta razgnala moje mrke misli ter odvrnila moje oko od dolge vrste mrtvih, ki so umirali pod mojimi rokami. Kako do bro mi je bilo počivati tukaj v miru, daleč proč od smrtnega plesa, ki nas je hotel potegniti v svoj krog.

Čutil sem potrebo, da menjam svojo obleko, da se očistim in pri- čel sem se oblačiti s skrbjo šolaja ki gre na prvi ples.

Moja okna so ostala na široko odprta, metuljčka sta odletela, a zrak je bil še vedno poln vonja de- htečih lip in veselo žvrgolenje ptice mi je donelo na uho.

Ker sem vedel, da ne stanuje nihče v majhni hiši sredi vrta, se nisem ni malo ženiral. Sedel sem v priprostem kostumu, kakor člo- vek, ki domneva, da je neopazo- van, na okno ter pričel peti.

Hišica nasproti je bila skrajno mična. Kako pogosto sem obžalo- val, da ni na prodaj, ne v najem.

Moji sosedje so mi zagotovili, da ni bila ta hišica nikdar oblju- dena in končno sem vsled tega sem končno smatral zeleno trato, veje onih dreves, vonj cvetk in petje ptice za svojo lastnino. Oba metuljčka, ki sta ravnokar pri- letela v mojo sobo ter odletela, sta delala name vtis znancev, ki pri- dejo na obisk.

Užival sem sladko zadovoljstvo da se čutim gospodarjem tega kar sem videl pred seboj, ko je bila moja brezbriznost naenkrat mote- na od nečesa posebnega, kar se je pripetilo v hišici nasproti.

Zdela se mi je naenkrat, kot da je prodrli žarek luči skozi žaluzije, ki so bile vedno trdno zaprte, odkar sem stanoval v tej ulici. — Mislim sem izprva, da je zahajajo- če sonce povzročilo ta svetlobni učinek, a luč je prihajala iz no- tranjosti hiše.

Moja domneva je bila potrje- na, ko sem prišel do sklepa, da ni mogla biti ta stran ceste izpostavl-ljena solnčnim žarkom.

Zakaj pa svetilka ob belem dne- vu? Ali je bil mogoče notri nekdo, ki se je moral skrivati pred svetlo- bo dneva?

Če bi bili to navadni najemniki, bi gotovo na stečaj odprli okna in jaz bi gotovo koga zapazil.

Čakal sem zaman. Končno sem postal utrujen, se vrgel na posteljo ter spal brez prestanka dvanajst ur.

Naslednjega jutra sem se še en- krat ozrl proti skrivnostni hiši, iz koje notranjosti je sijala, kot na večer poprej, luč skozi žaluzije. Tedaj sem pač spoznal, da mo- rajo to biti izvanredno varnostne odredbe. Ni bil strah pred vroči- no, ki je napotil moje sosede, da se zapro na tak način, kajti ravno s te strani bi bili lahko deležni svežega severnega vetra.

Tatovi ne ostanejo tako dolgo v hiši, da jo oplenjajo. Mogoče je hi-ša pribezališče ljudi, ki se mora- jo bati dnevnih luči. Ali pa je bilo to, — in ta misel se je trdno zapi-čila v mene. — Ljubezensko gnez- dice? Lepo gnezdice, pri moji ve-ri!

Zatopljen v te misli sem se oble- kel da odidem zopet na delo.

Odšel sem.

V trenutku, ko sem zapustil svoje stanovanje ter šel preko ce- ste, so se odprla vrata skrivnosti- ne hiše. Iz hiše sem videl stopiti moža, ki mi je takoj pokazal hr- bet, kakorhitro me je zapazil. Ta kretnja pa ni bila dovolj hitra, da bi prikrila njegove poteze.

Ta obraz, katerega sem videl le za sekundo, me je spominjal nekoga. Koga? Komaj pa je po- tekla nadaljna sekunda, ko se je mož spet obrnil brez posebnega povičja. Potom naglega premisle- ka je prišel najbrž do sklepa, da je boljše, če ne postopa takó, kot bi se skrival.

Mirno je šel po tlaku naprej, s hlinjenjem brezbriznostjo, a proti svoji volji sem se obrnil, kot člo- vek ki domneva, da ga kdo drugi

ostro opazuje. Mož se ni premak- nil. Ko je zaklenil vrata, me je zasledoval s svojimi očmi.

Naenkrat pa sva pričela iti isto- časno drug proti drugemu ter si že oddaleč iztegnila roki nasproti.

— Ti si?

— Da, jaz sem.

Podalavasirokotoderodila Podala sva si roko ter odšla po isti poti, po kateri sem ravnokar šel.

Diskreција me sili izpremeniti ime tega človeka, katerega sem tako nepričakovano srečal Andre- ja.

Andrej je bil dve ali tri leta starejši, dober tovariš, s katerim me je vezelo tekom dolgih let na liceju iskreno prijateljstvo. Vsi, ki poznajo pristranost in mikav- nost na liceju sklenjenih prija- teljstev, boste razumeli veliko ve- selje, ki se je polastilo naju obeh, ko sva si stala nasproti v trenut- ku, ko sva najmanj mislila drug na drugega.

Domneval sem, da se mi sanja, čeprav sem bdel. Življenje krog mene se mi je dozdavalo kot sen.

Stari tovariš, s katerim sem se sestel na tako nepričakovan na- čin, je bil izrazit zastopnik bitij ki so vnaprej določena za izvan- redna pustolovstva in za posebne doživljaje.

Že na liceju smo razkrili na njem nekaj, česar nismo videli še na nobenem drugem človeku.

On ni bil eden onih običajnih tovarišev, ki letajo z rokama v ž- pih in z neumnim obrazom za slu- žkinjami njih let.

V starosti, ko nas zasleduje mi- čna prikazen perice iz sosedne hi- še, v kateri piše človek pesmi na Margareto, ki ne zna niti pisati, je hodil on z očmi, objurjenimi proti nebu in sanjal gotovo o prin- cesinji, ki kraljuje na srebrnem oblaku.

Pisal je himne na luno, osnut- ke za opere, v kojih insecenaciji si je predstavljal pragozdove, več- je kot obstojajo v resnici.

Tekom odmorov v liceju se ni nikdar igral, pač pa je znal zbra- ti okrog sebe tropo občudovalec- v, katerim je deklariral verzje.

Čeprav sem bil jaz dosti mlaj- ši od njega, sem bil vendar njegov zaupnik ali skoro sodelavec.

Zapustil je licej pred menoj in od- tlej ga nisem več videl. Vedel sem le, da je izpolnil svojo veliko željo da vprizori obširna in dol- ga potovanja.

Njegovo premoženje mu je do- voljevalo brezskrbno življenje, in posvetil se je pisateljevanju. Od časa do časa je prodrlo do mene njegovo ime, kot gorak diha iz pre- teklosti.

Najina pota so bila preveč raz- lična, da bi se mogla srečati. Le slučaj naju je spravil zopet sku- paj.

Par minut je poteklo v nemem objemu. Po letih, ki so potekla iz- za najine ločitve, je bilo Andreja lažje zopet spoznati kot mene, kajti njegove žet takrat izrazite poteze so postale še bolj izrazite, ne da bi izgubile pri tem svoj stari izraz.

Sedaj je vzrastel v moža, ki se je odlikoval z elegantno postavo in obliko.

— Odkod prihajaš? Kam greš?

— me je vprašal končno.

— Prihajam iz svojega stano- vanja ter grem v bolnico k umi- rajočim. Jaz sem zdravnik ter stan-ujem že tri mesece v tej ulici.

Tako očitvidno je postal zmuden, da si nisem drznil staviti mu vpra- šanj s svoje strani.

Čutil je, da sem razumel nje- govo rezerviranost ter vprašal na kratko:

— Ali si oženjen?

— Ne.

Ta kratki odgovor ga je oči- vidno zadel kot očitjanje.

Čutil je mogoče, da sem razkril, kar bi moralo ostati prikrito, ker ga nisem vprašal. Razmišljal je za trenutek ter mi rekel nato:

— Ali lahko govorim jutri s te- boj v tvojem stanovanju?

— Gotovo, — sem mu odgovoril in potem sva določila uro, si po- dala roki in zapustil sem ga, ve- sel, da sem se mogel odtegniti pri- siljenosti, koje povod mi je bil tuj in nerazumljiv.

(Dalej prihodnjič.)

Opozicija v ruski komunistični stranki.

Z napetim pričakovanjem gle- da na razvoj dogodkov v ruski ko- munistični stranki celokupna po- litična javnost, kajti imena Sta- lin, Trocki, Zinovjev so znana vsemu svetu in vsakdo dobro ve, da so to voditelji ruske komunistične stranke in da se danes ti ljudje v marikaterih bistvenih vprašanjih ne razumejo. Istotako se nahajajo v nekakšnem deliriju tudi ostale neruske komunistične stranke, ker ne znajo najti prave linije v svoj politični orientaciji. Skratka lah- ko rečem, da dogodki v komuni- stičnih taborih, zlasti pa v ruski komunistični stranki zanimajo ves svet.

Poglejmo si še nekoliko pribli- že razmerje med takozvano veči- no (Stalinovo strujo) in opozici- jo (Zinovjevo) ruske komunistične stranke. Po različnih vesteh naj- razliknejših časopisov bi človek so- dil, da sta danes v sovjetski Rusi- ji dva tabora komunistov, ki se med seboj celo streljata in to Sta- linov tabor na eni strani in Troc- ki-Zinovjevov na drugi strani. Ali temu ni tako. Take vesti so preti- rane, kajti vsaj take strašne opo- zicije, — da bi se streljala z veči- no — v ruski komunistični stran- ki ni!

Že v začetku onega nekonso- lidiranega stanja po prehodu iz vo- jnega (po 1. 1917) v mirno stanje so se pokazale v vodstvu ruske ko- munistične stranke prve intenziv- nejše razlike, ko so voditelji re- volucije in tedaj stranke začeli raz- lagati svoje načrte o praktičnem izvrševanju načel Marksa in Le- nina v nacionalnem gospodarstvu sovjetske Rusije. Izvršiti na naj- boljši in najkrajši način rekon- strukcijo sovjetskega gospodar- stva — je bilo jedro in povod vsem načelnim razlikam različ- nih struj, ki so s svojimi tendenca- mi mislili na najboljši način izve- sti konsolidacijo socialističnega go- spodarstva. Že sam načrt Lenina o novi ekonomski politiki (NEP) v sovjetskem gospodarstvu, z izda- vanjem različnih koncesij in drugo so vplivali na vodstvo stranke, da se po smrti Leninovi začelo hoditi na različna pota za konsolidacijo sovjetske Rusije.

In tako sta se sedaj izkristali- zirali dve bistveno različni struji, ki vsaka na svoj način skušata do- seči sancajo sovjetske Rusije. Eno strujo vodi Josip Stalin, drugo Gregor Zinovjev in Trocki.

Stalinova struja hoče z energič- niimi ukrepi zmanjšati produkci- ske stroške ruske industrije in ob- enem tudi dvigniti produktivnost dela.

Nasprotno pa hoče Zinovjeva struja izvesti ekonomizacijo sovj- jetske Rusije na račun kmetске- ga prebivalstva; torej potom po- višanja cen industrijskim produk- tom in potom upeljave visokih davkov na gospodarsko močnejše (bogatejše) kmetje, da se dobe ta- ko sredstva za izvedbo konsolida- cije socialistizirane industrije.

Radi teh dveh načel se je po- javila v ruski komunistični stran- ki nekaka kriza, zlasti pa tedaj, ko so voditelji "opozicije" začeli a- gitirati proti ukrepom osrednjega odbora ruske komunistične stran- ke.

V začetku oktobra so se vršila v Moskvi in Leningradu članska zborovanja, ki so bila sklicana v ta namen, da se pred članstvom ko- munistične stranke pojasni stali- šče obeh struj in da se članstvo tudi odloči ali je za Stalina ali za jeva. Poročila o tem glosa- vanju upravljajo, da je v dnevi 1. do 8. oktobra bilo v Moskvi na članskih zborovanjih navzočih 53.208 članov, od katerih pa se je za Zinovjevo izreklo samo 171 članov stranke, dočim se jih je 87 glasovanja vzdrazilo; vsi drugi pa so glasovali za Stalina. Tudi v Le- ningradu je bil sličen rezultat — kakor poroča "Pravda" in "Die

IŠČEM GOSPODINJO

Slovenko ali Hrvatca za na far- mi. Stara naj bo od 40 do 50 let. Onim, ki hrepenje po lepem in mir- nem življenju, se nudi lepa pri- lika. — John Pintar, R. D. F. 2, Box 93, Rock Creek, Ohio.

(4x 15—18)

LÓT NAPRODAJ POCENI

Na prijetnem kraju McAlister Ave. & 9th St., Waukegan, Ill. Vprašajte lastnico: Mrs. Gertrude Michel, 20 East Gogans St., Battle Creek, Mich.

(6x 12—18)

rote Fahne". Pri volitvah dne 7. okt. se je namreč od 34.180 navzo- čih članov komunistične stranke izjavilo za Zinovjevo 325, 126 se jih je glasovanja vzdrazilo, a drugi so vsi glasovali za J. Stalina.

Upoštevanj pa seveda moramo, da je strankin aparat nad vse te- rorističen, kajti pomisliti moramo, da je Josip Stalin diktator sovjets- ke Rusije. Vendar pa je značilen rezultat glasovanja v Leningradu, kjer je bila dosedaj znana Zinov- jeva trdnjava.

Vodstvo komunistične stranke je tudi na strani Stalina. Značil- no je, da so se že na letošnji kon- ferenci v dnevi od 14. do 23. ju- lija izjavili skoraj vsi za Stalina (43.4), to glasovanje se je izvrši- lo v CK — osrednjem odboru (iz- vršnem komitetu). V osrednji nadzorstveni komisiji — CKK — pa so izjavili voditelji v istih dne- vilih zopet za Stalina. Razmerje je bilo tukaj 109.7.

Najvažnejše pa je vprašanje: Zakaj opozicija popušča?

Opozicija ne popušča zato, ker se to glasovanje izreklo za Stalina. Pomisliti vendar moramo, da je Zinovjev igral najvažnejšo vlogo v III. internacionali in v ruski komunistični stranki sami in da bi ga zapustili ter — obsodili ruski komunisti, to je absurdno misliti. Glavni vzrok popustitve o- pozicije je: rdeča armada.

Nevarnost je bila zelo velika, ako bi se razkol v stranki prenešal na rdečo armado in da se ta nevar- nost odpravi — se je vodstvo opo- zicije umaknilo.

Sigurno je, da bi vodstvo ruske komunistične stranke — ki je ob- enem igralo tudi najvažnejšo vlo- go v oktoberski revoluciji, — do- pustilo, da bi se njihov spor pre- nesel tudi v rdečo armado, kajti nevarnost splošnega položaja bi postala tako velika, da bi se začeli groziti pogin ne le stranki sami, temveč vsem sovjetskimi uredbam v današnji Rusiji.

Ta dejstva, ki jih ima pred očmi vodstvo ruske komunistične stran- ke, posebno pa J. Stalin, ki hoče obenem tudi na vsak način obva- rovati enotnost in disciplino stran- ke, a ki jih upošteva tudi Zinov- jev in Trocki so jako važna, kajti z poostritvijo krize bi se razkol le- že pojačil in kar je glavno in naj- važnejše — razširil na vse sfere sovjetskega javnega življenja. Te- ga pa ne dopusti ne diktator Sta- lin in niti ne Zinovjev.

Dosedaj so se ruski boljševiski v tej fazi svojega notranjega razvo- ja postavili kontra ultralevičar- jem a la Zinovjev in odobrili stali- šče sedanega diktatorja sovjets- ke Rusije — Josip Stalina. Kaj bo pa z vodstvom "opozicije", pa bo odločala konferenca, ki se bo vršila še koncem tega meseca. Ali se bodo morali Zinovjev et Comp podati na počitnice, ali pa bodo morali priznati, da je njihovo stali- šče antilevistično, torej anti- komunistično, kajti Josip Stalin je mnenja, da je edino njegova struja tista, ki zastopa — prave Leninove nauke.

HUDI INVALIDI

Čehoslovakijski finančni minister dr. Engliš je dobil te dni iz vrst invalidov anonimno pismo, v ka- terem se mu grozi, da ga bo do- letela, če bo invalidski zakon po- slabšan, slična usoda kot Rašina, da bo namreč plačal stvar z živ- ljenjem. Razvren dr. Engliš se je zagrozilo še 14 drugim osebam s smrtjo.

Železniška nesreča.

Na železniški postaji Leskovica pri Našicah je skočil s tira mešan vlak z dvema lokomotivama. O- sebnih vagoni, ki so bili uvrščeni takoj za službenim, so bili znatno poškodovani, izmed potnikov pa ni bil nikdo ranjen.

Promet je bil šest ur ustavljen.

Vihar povzročil smrt steljaka.

V selu Prešanec v skopljani- skem srezu se je Rista Sekulič v bližini svoje hiše popel na hrast, da naklesti stelje za živino. Vi- har, ki je med tem nastal, je Ri- sto strmoglavil s hrasta. Padel je na tla tako neurečno, da si je zlo- mil tilič in oblegal mrtve na tleh.

BOGASTVO BELGIJSKEGA MILIJONARJA

Nedavno se je razsila po Ev- ropi vest, da je ponudil večkratni milijonar Albert Loewenstein bel- gijski vladi proti gotovim koncesijam 50 milijonov dolarjev brez- obrestnega posojila za dobo dveh let. Belgijska vlada je to ponudbo odklonila z motivacijo, da je mi- lijonar s svojimi zahtevami glede koncesij dokazal, da ne misli po- šteno in da ni patrijot. Belgija je torej zavrgla Loewensteina. Ni ga pa zavrgla radovedna javnost, ki bi rada vedela, kdo je ta moderni knez, kje živi in kakšno je nje- govo življenje. In radovednost ev- ropske javnosti je bila kmalu po- tolažena, zakaj o Loewensteinu so prišle na dan strašne podrobnos- ti, ki ga slikajo v luči moderne- ga Monte Christa. Loewenstein, po rodu nedvomno žid, živi v razkoš- ju in sijaju, ki bi ga lahko pri- merjali prizorom iz pravljice "Ti- soč in ena noč".

Loewenstein vodi nad 100 veli- kih industrijalnih podjetij v Nem- čiji, v Belgiji in Španiji, ima že- lezne rudnike v Šleziji, Španiji, Saaru in v Porurju, pa tudi v Afriki in Aziji se polnijo njegove blagajne z dohodki od raznih so- lidnih podjetij. Poleg tega ima ce- lo vrsto bank, paroplovnih družb in železnic. Ker mora po oprav- kih često potovati in ker ima rad razkošje, si je nakupil po vsem svetu vile, palače in hotele. Mož ima celo svoje posebne vlake, par- nike, jahte in aeroplane, ki mu stoje noč in dan na razpolago.

Stalno ga spremlja cel štab ose- nih tajnikov, stenografjev, ravnat- eljev, kurirjev, telegrafistov in pravnikov. V njegovem spre- mstvu je nad 150 oseb. Nedavno je podpisal Loewenstein z angleško letalsko družbo "Imperial Air- ways Ltd." pogodbo glede štirih velikih aeroplanov, ki vzdržujejo zračni promet med Biarritzom in Londonom. Ti aeroplani so Loewensteinu vedno na razpolago. O- bičajno mu vozijo samo pošto, ki se je nabere često toliko, da jo komaj spravijo na aeroplane. 40 tajnikov skrbi samo zato, da ima milijonar stalno zračno zvezo med Biscayskim zalivom in Londonom.

Loewenstein ima 7 krasnih vil, od katerih je dal eno na razpolo- go svojem osebnemu pilotu in mehaniku. Samo zračni promet ga stane tedensko 10 do 100 tisoč dolarjev. Človeku se zdi to sko- raj nemogoče, toda če pomislimo, do sprejema Loewenstein v Biar- ritzu kot goste finančne magnate vsega sveta in da leta z njimi na izprehod v Španijo, postanejo ti ogromni izdatki razumljivi. Gost- stvo je vedno na razpolago 12 ae- roplanov, s katerim lahko letajo v Berlin, Pariz ali London. Av- tomobilov ima ta magnat nebroj. Pa tudi za jahanje in konjske dir- ke se zanima. V njegovih hlevih stoji čistokrvni arabi hebrei. Gostom nudi priliko, da se uče boksanja in raznih drugih spor- tov. V ta namen ima stalno na- meščene najboljše trenerje, stro- kovnjake v biljardu, tenisu golfu itd. Iz Rusije pošiljajo Loewen- steinu vsak dan sveži kavjar.

Loewensteinov oče je bil sred- nje premožen bankir v Bruselju. Sin je prevzel po njegovi smrti zavod, toda kmalu po izbruhu svetovne vojne je moral pobegniti v Anglijo, kjer se je pričela nje- gova kariera. Mož je star zdaj 49 let. Čim vstane začno njegovi možgani spekulirati. Med britjem

in umivanjem dikтира svojimi ste- nografom pisma in spomence. Na njegovih banketih in pojedinah se sklepajo največje mednarodne kupčije.

Umrl je 29. oktobra 1926 v de- želni bolnišnici, Helena, Mont., kjer je bil bolan samo štiri dni. Rojen je bil v Dolenji vasi pri Ribnici, star je 68 let in pokopali smo ga 1. novembra po katoliškem obredu.

Zahvalimo se za veliko udelež- bo pri pogrebu in za avtomobile in krasne vence, ki so jih daro- vali Francis Ambro, Lazo Briz- ban, Mary Riglar, Mary Smith, Jr., Mary Langefus, Ludvik Rig- lar, Helen Russ.

Ranjki je bil dobro poznan v tukajšnji naselbini, ne samo pri Slovenceh, tudi pri drugih. V East Heleni, Mont., je živel čez 35 let. Pokojni ni spadal k nobenemu društvu in ni imel nobenih pri- hrankov v bolnici, zatorej je bil poslan v deželno bolnišnico. Da ni bil tako po siromaško pokopan, smo nabrale za pokritje pogre- nih stroškov. V Ameriki zapušča brata in sestro.

Dragi prijatelj Jožef, bodi ti lahka ameriška zemlja!

Darovali so:

Po \$50.5: Frank Hrella;

Po \$50.0: John Smith, Rudolf Cvar, Mary Riglar, Anton Mur- gel, Frank Hrstič, Margareta Mu- lae, Mr. Flatov in Lazo Brizban;

Po \$30.0: John J. Smith;

Po \$20.0: Johan Andolsšek, Ma- ry Cvar, Frank Smith, Mrs. Joe Sasek, John Liglar, Jr., Mr. Man- love, Palace Meat Market, Viktor Misković, Mrs. F. Sasek, Frank Russ, Frank Simée, Anton Strai- nar, Alois Prebil;

Po \$15.0: Johan Petek, Antoni- ja Fabae;

Po \$10.0: Mr. Mano, Anton Sr- hadolnik, Joe Barieh, Francis Ambro, Matija Kotnik, Anton Sa- sek, Mary Langefus, Joe Lange- fus, Anton Mihelič, Frank Lesar, Johan Lesar, Johan Gradišar, Francis Jeraj, Joe Ventura, Annie Gorišek, Mary Bozek, Johan Ko- vačič, Anton Smole, Matija Cvar, Margareta Balkovec, Frank Kle- mene, Johan Laurič, Simon Stip- čič, D. I. O. Sheo, Mrs. Skrinar, Mrs. Prebil, Mrs. Stevo Petek, Francis Knap, Andro Boh, Joe Mihelič, Frank J. Hrella, Mary Kalčič, Emma Fundat Anton Švi- gel, Frank Hudoklin, Mary Tur- šič, Tone Zagožen, Frank Suštar, Joe Petelin, Nick Bankovec, Olij Flaton, Ted Anderson, T. M. Ri- chardson, Joe Prebil, Joe Lasek, Joe Jurišič, Joe Levar, Jakob Ro- gel, Frank Peršič, Frank Binigar;

Po 70c: Johan Novak;

Po 55c: Stif Šbrekel;

Po 50c: Joe Kamnišek, Martin Ogolin, Frank Skufca, Johan Cvar, Peter Cairar, Johan Gros, C. T. Jelleher, Alois Perhai, Joe Mojerle, Mrs. Rusek, Peter Pe- lek, Jr., Frank Balkovec, Mike Skladani, Johan Andolsšek, Jr., Andrew Magnus, A. C. Mergenlel, Matija Tahija, Mary Jurišič;

Po 30c: Mrs. Vlašič;

Po 25c: Mrs. Lozar, Joe Stari- ha,

BELA NOĆ.

ZGODOVINSKI ROMAN.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

28

(Nadaljevanje.)

umešati se le z eno besedio v spor med krono in duhovništvom. Z napetimi obrazi so stali vojvoda, Razumovski in Šuvalov, kot razpršeni bojovníki, ki pričakujejo vsaki trenutek, da se bo obrnil sovrznik proti njimi. Za temi se je skušal skrivati Nariškin. Vstran, na svojem stolu, je sedela carinja in pred njo je stala kneginja Daškov. Oči vseh so sledile Petru, ki je zopet prižgal svojo kratko pipico ter pričel hoditi po sobi gorindol.

Za mizo, pod lestencem je sedel baron von Goltz. Zrl je na lužo vina, ki je pritekla iz razbite čaše in na kapljice, ki so kapale, kot kri, počasi na tla. Poleg njega je stala Elizabeta Romanovna, v zadregi radi navzočnosti carinje in sestre, ter zrla v tla.

Težke misli so ji rojile po glavi. Z močno utripajočim srcem je poslušala izpade carja. Vse zaman je bilo torej, po čemur je hrepela, odkar se je udala carju, odkar je bila oproščena svoje službe na dvoru ter je dobila svoje lastne sobe poleg carjevih. Zaman ga je zopet in zopet prosila, naj posluša svoje resnične prijatelje, Municha, Gudoviča, zaman ga je rotila, naj se obvlada, naj si ne nakopje novih sovražnikov ter pritira že obstoječe vretje do viska. Zaman si je predvsem prizadevala ločiti carja od Orlova, ga iztrgati ter nočnim popivanjem, po katerih je Peter opotekaje omahnil na posteljo, ki so uničevala njegove živce ter temnila njegovega duha.

Trpela je, da ni postala carju več, da mu ni mogla biti več, da je njen pomirjajoč upliv popolnoma izostal. Čutila se je sokrivo pri nesreči, o kateri je vedela, da se bliža. Zaman se je žrtvovala in dvojno težko jo je zadelo ledeno-mrzlo obnašanje dvora, ki je očividno pripisoval njej obnašanje Petra, žaleča rezerviranost njene strice, kancelarja, ki jo je naravnost vrgel carju v naročje. Ostala je samo, brez pomoči, izobčena. In s celo silo svojega srca se je zapuščena vedno tesnejše oklepala carja, edinega, ki ji je še ostal in za katerega je molila in jokala v dolgih nočeh brez spanja.

Peter je obstal ter zrl za metropolitom, ki je odhajal skozi dolgo vrsto dvoran. Nato je zmečkal list v roki ter ga vrgel proč.

— Plevel za plevelom, — se je rogala za Serčinom. — Godz se čisti in kmalu bo prosto krog mene.

— Prazno bo krog tebe, — mu je zašepetala Elizabeta. Iskreno proseče je nato dostavila: — Čuvaj se, Peter, pred našo mogočeno, sveto cerkvijo.

Car je namrdnil ustnice.

— Jak pljunem na cerkev, — je odvrnil, — in na celo Rusijo.

— Dokler te ne bo izpljuvala Rusija, — je odvrnila Elizabeta, vsa obupana.

Peter se je grdo nasmehnil. Nato pa se je obrnil k pruskemu poslaniku.

— Ko pridete domov, baron, — je rekel samozadovoljno, — hoste lahko sporočijo svojemu velikemu kralju: — Ruski medved se je pričel stezati po dolgem zimskem spanju.

— Njegovo veličanstvo, moj milostni kralj, ne bo prav nič presenečeno, — je odvrnil Goltz spoštljivo. — Kralj govori vedno o vašem carskem veličanstvu kot o največjem vladarju bodočnosti.

Globoka guba, ki je stala že čeli večer na njegovem čelu, pa ni hotela izginiti.

— Frideriku je bilo lahko, — je nadaljeval Peter, ki je postal zopet nevoljen, — on je našel polne blaginje ter izvežbano armado. Meni pa manjka denarja in armade.

Pri tem je vrgel zaničljiv pogled na maršala.

Hitro so vprašali ter si odgovorili trije pari oči. Napad je bil tukaj in z njim volja braniti se do zadnjega.

— Vaše veličanstvo naj milostno dovoli, — se je oglasil Razumovski, — da si drznem ponižno ugovarjati. Ruska armada se je obnesla na iztok in v zapadu, doma in v tujini.

— To ni res, — je odvrnil Peter, boja željan. — Golazen je, janičarji, — ne pa armada.

— Oproščenje, veličanstvo, — je priskočil Šuvalov maršalu na pomoč. Izgledalo je, kot da je vzgled Birona napolnil srca vseh z odporom. — Ruske čete so celo porazile pruskega kralja.

— Ha, — je odvrnil car zaničljivo. — Deset proti enemu! Kaj vemo mi o pruski taktiki?

— Friderika smo kljub njegovi taktiki zmanevirali na tla, — je rekel Razumovski. — Prihodnje leto bomo zopet lahko bivakirali v Berlinu.

Pruski poslanik se je hotel ogorčeno dvigniti, a Peter mu je položil roko na ramo ter ga prisilil, da je obsedel.

— Ali morete to? — je odvrnil ogorčeno, čeprav je bil srečen, da ima novo priliko, da izraza svojemu občudovanju do kralja.

— Le pogledite, maršal Razumovski odloča glede vojne in miru! — Naenkrat pa je prišel izbruh.

— Vi hočete bivakirati v Berlinu, vi? — Obrnjen proti pruskemu poslaniku je pokazal z roko na Razumovskega. — Tako izgledajo moji maršali. Po vseh štirih se plazijo v bitko ter padejo v nezavest, ko počli prvi strel.

— Veličanstvo, — se je oglasil Razumovski, ki je popolnoma izgubil svojo hladnost, — jaz sem v časti osivel. . .

— V časti, — se je rogala Peter. — Kaj ve Rus o časti? — Lahko mrmranje se je dvignilo. — Zakaj pa je na stotine častnikov naprosilo za odpust, odkar se oborožujemo, zakaj? — Šuvalov!

— Carsko veličanstvo!

— Vprašam vas, kako je gospodarilo sedemdeset tisoč ruskih čet na Pruskem? Kako je bilo pod Memelom, pod generalom Fernor?

— Nič slabše kot kje drugod, — je odvrnil Šuvalov.

— Tako? — je odvrnil Peter ostro. — Kmeti so obešali na drevesa, sekali ste jim roke in noge ter jim trgali srca iz prsi. — Z ognjem ste obkolili vasi ter pustili poginiti v ognju oskrnjene ženske in otroke. To je pruska taktika.

Šuvalov je skomignil z ramama.

— Vojna je trda.

— Nov duh bo živel v armadi, na koje čelu stojim jaz, pruski generalni poročnik, — je nadaljeval Peter enoglasno, — nov duh v novi obliki. — Posegel je po papirju, katerega je pokazal pri svojem vstopu Šuvalovu in Razumovskiju. — Tukaj stoji zapisano: Ruska armada bo dobila prusko uniformo ter vojno ustavo. Izurjena bo po pruskem uzoru. Garda bo preložena iz glavnega mesta in Petrograd bo dobil holštajnsko posadko.

Krik je zaoril z ustne Šuvalova in Razumovskija in vojvoda Biron je udaril s palico ob parket.

Naenkrat pa se je vrgla vmes carinja. Vedela je, da se bo nezasišana novica naslednjega dne kot požar razširila po vojašnicah

in da bo v isti uri tudi vedel Petrograd, kako se je ona, carinja, zavzela za rusko gardo.

— Telesna kompanija Preobraženski polka, — je rekla naglas, — je dvignila na prestol Elizabeto Petrovno in ona je ponosna na to. Car se je obrnil penec se od jeze, k njej.

(Dalje prihodnjije.)

Matejeve sanje.

— Naprej, tam na desno, kjerkoli že, leži velik otok, — pravi Rikov. — Je precej misteriozno. — Kakšen otok? — je vprašal Matej.

— Stara povest ga pozna pod imenom "Past ladij", — je odgovoril Rikov. — Nič kaj privlačno ime, kaj? — Mornarji se ga zelo boje, sam ne vem, zakaj. Kako lepa panorama.

— Ne razločim, — je pripomnil Matej, napenjajoč oči v tropično noč in v njeno gostoto, toplo temo, ki je legala na jadrnico, zibajočo se na valovju.

— Ti imaš dobre oči, — je velel Rikov. — Videl sem te, — je nadaljeval smeje, — ko si vzel na muho bivola na razdaljo štiri sto metrov, zdaj pa ne vidiš štiri milje daleč skozi karibeansko mesečno noč!

— Niti štiri metre, — je priznal Matej. — Uh, kot črna svila, tako je temna noč. Pa bo dovolj svetlo, ko pridemo do obljudenega kraja, če ga, kakor upam, dosežemo v nekaj dneh. Upam vsaj, da smo dobro založeni s strelivom in drugimi lovskimi potrebščinami in da bomo imeli dober lov. Lov je lep šport. — Najboljši šport je svet, — ga je prekinil Matej. — Da, za lovca, — pritrudi Rikov, — a ne za zverinco.

— Ne govori tako, Rikov, — ga opozori Matej. — Tudi ti si strasten lovec in ne filozof. Kdo se briga, kako se živa počuti, če jo prevrtaš s kroglo, vržeš meso za hrano drugim, kožo, ki je vredna denarja, pa daš na razpolago civiliziranim ljudem.

— Gotovo pa se briga zverina sama, — ga je zavrnil Rikov, — ker ona trpi, ne mi. Mehkužneži, ki gremo proti nji do zob oboroženi.

— Četudi ne, ampak jaz vem, da če drugega razuma ni, boječnost obstoja pri njih in nevarnost slutijo. Zver se boji bolečin in ima strah pred njimi.

— Neumnost! — se smeje Matej, — menda te ne dela vreme tako mehkega, Rikov. Bodi realist! Svet obstoja iz dveh vrst: iz lovec in divjačine. Srečna sva, da sva midva lovec.

— Ali misliš, da smo že mimo tistega otoka?

— Ne morem ti povedati v temi, a vsaj upam, da smo.

— Zakaj?

— Nek čuden vtis imam o tem prostoru, neka zla slutnja me navdaja.

— Kanibali? — je poizvedoval Matej.

— Težko, tudi kanibali ne bodo na takem, tako od Boga zapuščenem kraju. Vsekakor za mornarja ni to nič kaj prijeten prostor. Ali še nisi opazil, kako moštvo danes nervozno in plašno izgleda?

— Ej, samo malo plašni so, odkar si ti to omenil.

— Tudi kapitan Čebļavskij.

— Da, saj res, tudi ta trmasti stari Rus, ki bi šel poprej sam vraga za vžigalico prosit. Te ribje višnje oči drže pogled, kaj, nikdar še nisem videl takega. Vse, kar sem mogel dobiti iz njega, je bilo: — Ta-le prostor ima zelo slabo ime med morskimi strahopetci, gospod. — Potem pa je nadaljeval zelo otožno: — Ali vi nič ne slutite, kot da bi bil nad nami zrak napolnjen s trupom?

— Zdaj — nikar se ne smeje, če ti povem to, — sem čutil neko bližajočo se temo in čuden oprijem name, oziroma na mojega duha.

Nobenega vetriča. Morje gladko in mirno kot zrcalo. Ravno takrat smo se peljali mimo otoka. Kar sem čutil, je bila samo slutnja, samo neprijetna domneva.

— Čista domišljija, — je dostavil Matej. — En sam domišljivi mornar lahko napolni vso posadko s strahom.

— Mogoče. Ampak jaz mislim, da ima mornar neke posebne občutke in sluti pretečo nevarnost.

Jaz včasih premišlujem in zdi se mi, da ima hudobija v sebi neko nepojmljivo silo, ki se valovaje razširja, slično radijevemu valom ali pa kot naprimer glas ali svetloba. Kakor se da hudobija širiti v govorici, prav tako lahko se razširja v ozračju, namreč nje vpliv ali odmev in njena magnetična sila.

— Vsekakor sem pa zadovoljen, da zapuščam to zono. Zdaj pa bom odšel v notranjost. Matej, zdi se mi, da je moja sumnja že odveč, poleg tega me pa precej muči zaspanec.

Jaz pa še nisem zaspan; pokaži bom še pipo tobaka tu na krovu, — je dejal Matej.

— Potem pa lahko noč, Matej! Pri zajtrku se vidiva. —

— Prav gotovo. Lahko noč, Rikov.

Niti glasu ni bilo čuti, ko je Matej sedel na krovu, le lahen rop motorja se je slišal in vršanje vijaka, ki je gnal lahko ladjo po morskii gladini v temno noč.

Matej, naslonjen na ograjo parnika, je brezskrbno vleknil v puh dim iz svoje pipe. Nenavadna lenoba se ga je polastila. Taka tema, si je mislil, da bi lahko spal z odprtimi očmi!

Nek glas ga je presenetil. Z desne strani mu je udaril na uho, tako da ga ni mogel preslišati. — Zopet in še enkrat. Tam daleč v nočni temini je nekdo sprožil strel — trikrat zaporedoma.

Skočil je pokonec in hitel proti ograji, v smeri, odkoder je slišal strel.

Napenjal je oči v dotično smer, a brez vsakega rezultata, prav kot bi gledal v črno zagrinjalo tik pred nosom.

Skočil je na ograjo jadrnice, da bi dobil pogled tja, odkoder je prihajal ta strel ali bolje rečeno odjek strela — s pipo v ustih je zadel v napet konopec, da je pipa odletela v črno temo. Hitro se je nagnil, loveč pipo, prestrašen vzklík se mu je izvil iz ust, kajti spoznal je, da je segel predaleč ter izgubil ravnotežje. Glas je bil presek, ko se mu je zila nad glavo kot kri topla voda Karibeanskega morja.

Prišel je spet na površino ter je poskušal vpiti in zbuditi pozornost na jadrnici, toda vijak, ki je gonil ladjo, ga je zadel in zevajoča usta mu je zalila slana voda, da je začel bruhati in kmalu je prišel do sape.

Z vso močjo je začel plavati za hitro vozečo ladjo, a njena luč se mu je vedno bolj oddaljevala. — Ustavil se je, predno je preplaval razdaljo petdesetih metrov. Neka hladnost mu je prišla v glavo. Ni bilo to prvič, da je bil v stiski. Mogoče je, da je njegovo vpitje doseglo koga na ladji, pa to je dvomljivo, in to tem bolj, ker se je ladja oddaljevala z enako naglico kot prej.

Vso obleko je zmetal s sebe ter zavpil na vso moč v smeri proti ladji, toda zaman: luči so medlele in medlele in naposled popolnoma izginile v temi.

Matej se je spomnil strela. Strele je bilo slišati z desne; Prišel je plavati v dotično smer in je pri tem kolikor mogoče štedil svoje moči. Brezuspšen se mu je zdel boj z morjem. Že je čutil, da bodo kmalu izžrpane njegove moči in štel je vnaprej, koliko zamahov mu bo še mogoče storiti. — In kaj potem? Zagrnila ga bo plast slane vode in — konec, konec bo vsega. Spomnil se je na besede Rikova. Upravičene so bile njegove zle slutnje.

Zaslišal je glas. Iz teme je prihajal pretresljiv, bolesten, trpeč, morda glasa živali — glas opice — a vsekakor obupen, — da, živali se boje in čutijo — prav kot je rekel Rikov. Ni spoznal živali, ki ima ta glas in tudi ni poslušal. — S ponovno močjo je plaval v dotično smer. Zopet je slišal glas, to je bil kratko odsekan vrišč, za tem rjovenje, divje, nepojmljivo.

Strel iz pištole. Utrujen Matej je plaval naprej.

Po preteku desetih minut mu je udaril drug glas na uho, bolj prijeten kot ga je kdaj slišal v življenju, — glas morskii valov, ki so pljuskali ob obrežje.

Znašel se je na skalah, skoraj predno jih je ugledal. V manj nevarni noči bi se skoraj tresel pred njimi. S tisto malo močjo, kar je je še imel, se je izvil iz oprijemov po izpranem spolskem skalovju iz penic se valov, ki so butali ob stene. Po dolgem trudu je dosegel vrh pečine. Vse tiho. Speča goščava je segala do robov morskii pečin. Kakšna nevarnost ga čaka med tem drevjem, v tem grmovju, Matej ni premišljeval takrat.

Vse, kar je sedaj vedel, je bilo to, da je ušel grozni smrti v morskii valovih in da so njegove moči do skrajnosti izžrpane.

Vrgel se je na zemljo ter globoko zaspal. Ko se je drugega dne prebudil, je spoznal, da je že pozno popoldne. Spanje mu je dalo svežih moči, a bil je lačen, kot izstradan volk. Toda kje bi dobil kaj za pod zob? — je začel premišljevat. Četudi so padali strelji, ni bilo nikjer sledu o živih bitjih. Ne puške, ne noža — kaj bo, kako se bom branil pred morebitno zverino?

Toda vseeno je stopal po gošči — umreti lakote na bregu ali kje drugje, je popolnoma vseeno. In če so ljudje tukaj — kakor sodim po streljih — bo tudi kaj za jesti. Hodil je in žvečil travo, ki mu je za silo gasila žejo. Praske na njegovem golem životu so se množile in trl ga je strahen glad, toda v upanju, da najde ljudi, je napenjal svoje moči.

Noč, temna, težka, je polagoma pokrila otok; sesedel se je pod drevo ter pri priči zopet zaspal.

Ponoči pa ga je predramil strahen krik. Skočil je pokonec in slišal je glasno sopihanje bežečega bitja.

— Bog vsemogočni, kje sem? Ali je bil to človek, ali le sanje, ki jih je povzročil glad?

Zleknil se je nazaj na prostor, toda zaspati ni mogel več. Kam? Kam naj grem? Sanje ali ne sanje — sledil bom. Kmalu se mora pokazati božje solnce.

Že je stalo solnce visoko na nebu, ko se je Matej, skoro do smrti izmučen, zgrudil med grmičevjem na vlažna tla. Boječe, negotove stopinje so se bližale neke v bližini. Bog, dobri Bog, ali res prihaja človeško bitje? Ali je res človek z dušo na tem od Boga zapuščenem kraju?

Zopet je vse tiho, — poslušal je — nič, nič več stopinj, nobenega znamenja več o življenju. Niti glasni ptiča se ne sliši. Moral bom jesti korenine in travo, ali pa gladu poginiti.

Stopinje! Boječe stopinje — sedaj me ne vara uho! Slišim jih in z leve prihajajo. Vzdignil se je ter gledal in napenjal oči, in čeprav je bilo grmičje nizko, ni bilo videti človeške postave od nikoder. Sedel je in poslušal, kaj je to pravzaprav — mogoče opica, lahko tudi kaka druga zver in morda ga bo konec prej, ko misli in bogve na kako grozen način.

Kakih dvajset korakov od sebe je zagledal zagorelo človeško nogo, ki je oprezno, počasi stopila izoz grmovja.

Kot strela mu je švignila misel: Kdo bo? Ogorela, lepo oblikovana, a za velika šibka noga — če sem jaz tvoj cilj, se bova spoprijela, če ne, nisi ti za pištolo! Pa menda vendar nisem med ljudjožreči?

Matej se je pripravil. Zbral je vse svoje moči ter čakal naslednjega trenutka. Zdaj! — Zdaj bo — že se zopet premika. Dolgi lasje — sključena ženska — napolnola — ozira se, v smrtnem strahu je, — še mlada, komaj tridesetih let in belega plena. Ga že vidi — strahen krik! Mrtvaški molk. — Omedlela je, leži brez moči in napol mrtva.

V roki svetlo bodalec, krčevito ga drži desnica. Sklonil se je nad njo. Že diha, lepa je — božansko bitje.

Toda stopinje — že spet se slišijo. Koliko jih je? Sto? Tisoč? Še več, brez števila, sami divji obrazi, kanibali! Kanibali z noži, pobarvanih lic in obrazi jim žare,

Kretanje parnikov - Shipping News

17. novembra:	Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.	Havre; President Harding, Cherbourg, Bremen.	
18. novembra:	Franconia, Cherbourg.	22. decembra:	Rochambeau, Havre
19. novembra:	Martha Washington, Trst.	27. decembra:	Paris, Havre; Olympic, Cherbourg; Deutschland, Cherbourg, Hamburg.
20. novembra:	Majestic, Cherbourg; Stuttgart, Cherbourg, Bremen.	29. decembra:	Berlin, Cherbourg, Bremen; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.
24. novembra:	Berengaria, Cherbourg; Geo. Washington, Cherbourg, Bremen.	30. decembra:	Cleveland, Cherbourg, Hamburg.
27. novembra:	Cleveland, Cherbourg, Hamburg. Hamburg, Cherbourg, Hamburg.	1. januarja:	Majestic, Cherbourg.
1. decembra:	Mauretania, Cherbourg; President Roosevelt, Cherbourg, Bremen.	6. januarja:	De Grasse, Havre; Hamburg, Cherbourg, Hamburg.
2. decembra:	De Grasse, Havre; Westphalia, Hamburg; Luetzow, Bremen.	7. januarja:	Martha Washington, Trst.
3. decembra:	Pres. Wilson, Trst.	8. januarja:	Berengaria, Cherbourg; France, Havre; Bremen, Cherbourg, Bremen.
4. decembra:	Paris, Havre; Leviathan, Cherbourg; Olympic, Cherbourg.	12. januarja:	Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.
8. decembra:	Carmania, Cherbourg; Muenchen, Cherbourg, Bremen.	15. januarja:	Paris, Havre; Aquitania, Cherbourg.
9. decembra:	Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg.	22. januarja:	Homer, Cherbourg; Republic, Cherbourg, Bremen; Stuttgart, Cherbourg, Bremen.
11. decembra:	Majestic, Cherbourg; Republic, Cherbourg, Bremen.	25. januarja:	Pres. Wilson, Trst.
14. decembra:	Columbus, Cherbourg, Bremen.	27. januarja:	Rochambeau, Havre; Thuringia, Hamburg.
15. decembra:	Berengaria, Cherbourg; La Savoie.	29. januarja:	Majestic, Cherbourg; France, Havre; Muenchen, Cherbourg, Bremen.

French Line
Compagnie Générale Transatlantique
HAVRE
FROM COVERED MEN TO COVERED BIRDS

SAMO ŠEST DNI PREKO
Z OGROMNIMI PARNIKI NA OLJE
ROCHAMBEAU 24. NOV. -- 22. DEC.
PARIS 4. dec. — 27. decembra.
HAVRE — PARIŠKO PRISTANIŠČE
Kabine tretjega razreda z umivalniki in tekočo vodo za 2, 4 ali 6 oseb. Francoska kuhinja in plaža.

19 STATE STREET NEW YORK
ALI LOKALNI AGENTJE

z jeziki cmokajo. Že me bo dosegel prvi, — z mesta ne morem. Ali sem prikovan? Kdo in kakšna sila me drži, da ne morem zbežati? Vzel jo bom seboj in zbežal. Ne, ne! — Zdaj! Težko, a kolikor ga noge neso nazaj k morju, z njo v naročju. Divji lov za menoj, le par korakov še — že vidim Rikova, ki mi hiti naproti s čolnom. Zdaj! Še korak in — tresk, je tebebnil Matej na kup ajdovice iz skednja, ki je bila rametana od prejšnjega dne, ko so mlatili ajdo. V naročju pa je držal kup krme. Delavee

Ponoči pa ga je predramil strahen krik. Skočil je pokonec in slišal je glasno sopihanje bežečega bitja.

— Bog vsemogočni, kje sem? Ali je bil to človek, ali le sanje, ki jih je povzročil glad?

Zleknil se je nazaj na prostor, toda zaspati ni mogel več. Kam? Kam naj grem? Sanje ali ne sanje — sledil bom. Kmalu se mora pokazati božje solnce.

Že je stalo solnce visoko na nebu, ko se je Matej, skoro do smrti izmučen, zgrudil med grmičevjem na vlažna tla. Boječe, negotove stopinje so se bližale neke v bližini. Bog, dobri Bog, ali res prihaja človeško bitje? Ali je res človek z dušo na tem od Boga zapuščenem kraju?

Zopet je vse tiho, — poslušal je — nič, nič več stopinj, nobenega znamenja več o življenju. Niti glasni ptiča se ne sliši. Moral bom jesti korenine in travo, ali pa gladu poginiti.

Stopinje! Boječe stopinje — sedaj me ne vara uho! Slišim jih in z leve prihajajo. Vzdignil se je ter gledal in napenjal oči, in čeprav je bilo grmičje nizko, ni bilo videti človeške postave od nikoder. Sedel je in poslušal, kaj je to pravzaprav — mogoče opica, lahko tudi kaka druga zver in morda ga bo konec prej, ko misli in bogve na kako grozen način.

Kakih dvajset korakov od sebe je zagledal zagorelo človeško nogo, ki je oprezno, počasi stopila izoz grmovja.

Kot strela mu je švignila misel: Kdo bo? Ogorela, lepo oblikovana, a za velika šibka noga — če sem jaz tvoj cilj, se bova spoprijela, če ne, nisi ti za pištolo! Pa menda vendar nisem med ljudjožreči?

Matej se je pripravil. Zbral je vse svoje moči ter čakal naslednjega trenutka. Zdaj! — Zdaj bo — že se zopet premika. Dolgi lasje — sključena ženska — napolnola — ozira se, v smrtnem strahu je, — še mlada, komaj tridesetih let in belega plena. Ga že vidi — strahen krik! Mrtvaški molk. — Omedlela je, leži brez moči in napol mrtva.

V roki svetlo bodalec, krčevito ga drži desnica. Sklonil se je nad njo. Že diha, lepa je — božansko bitje.

Toda stopinje — že spet se slišijo. Koliko jih je? Sto? Tisoč? Še več, brez števila, sami divji obrazi, kanibali! Kanibali z noži, pobarvanih lic in obrazi jim žare,

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je poučen o potnih listih, prilagaj in drugih stvarih. Vred naše dolgoletne izkušnje vam mi zamoremo dati najboljša pojasnila in priporočila, vedno le prvovrstne brzooparnike.

Tudi nedržavljan! zamorejo potovati v stari kraj, toda preskrbeti si morajo dovoljenje ali permit iz Washingtona, bodisi za eno leto ali 6 mesecev in se mora delati prošnjo vsaj en mesec pred odpotovanjem in to naravnost v Washington, D. C. na generalnega naselinskega komisarja.

Glasom odredbe, ki je stopila v veljavo 31. julija, 1926 se nikomur več ne pošlje permit po pošti, ampak ga mora iti iskati vsak posleec osebno, bodisi v najbližnji naselinski urad ali pa ga dobi v New Yorku pred odpotovanjem, kakor kedo v prošnji zaprosi. Kdor potuje ven brez dovoljenja, potuje na svojo lastno odgovornost.

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnike ali svojce iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. In Jugoslavije bo pripuščenih v tem letu 670 priseljencev, toda polovica te kvote je določena za ameriške državljane, ki žele dobiti sem starše in otroke od 18. do 21. leta in pa za poljedelske delavce.

Ameriški državljani pa zamorejo dobiti sem žene in otroke do 18. leta brez da bi bili šteti v kvoto, potrebno pa je delati prošnjo v Washington.

Predno podvzamete kak korak, pišite nam.

FRANK SAKSER
STATE BANK
82 CORTLANDT ST., NEW YORK

POZOR ROJAKI!

Prosti pouk glede državljanstva in priseljavanja je vsak četrtek in petek med 1. uro popoldne in 10. uro zvečer v ljudski šoli št. 62 Hester &